

Commissie voor de
milieueffectrapportage

Ontwikkeling Locatie Valkenburg, gemeente Katwijk

Advies over reikwijdte en detailniveau van het milieueffectrapport

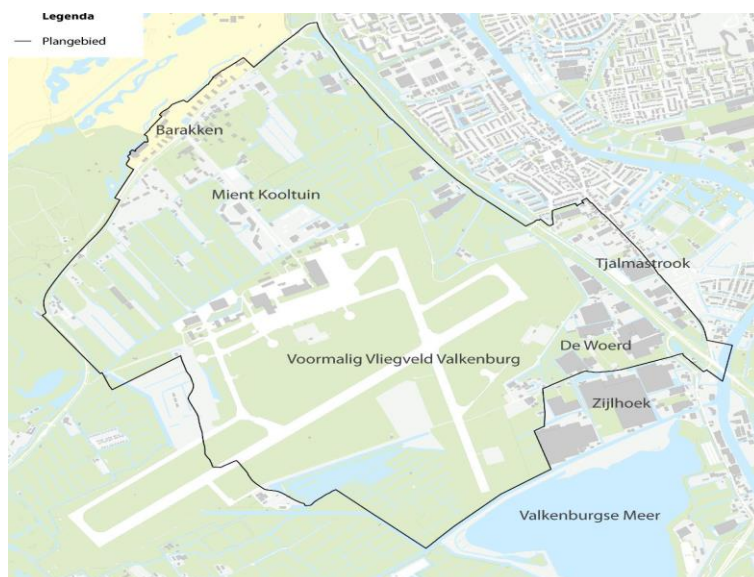
22 februari 2018 / projectnummer: 3278

1. Hoofdpunten van het MER

De gemeente Katwijk wil locatie Valkenburg ontwikkelen tot een hoogwaardig woon,- werk,- en leefgebied. Sinds 2005 wordt aan de plannen gewerkt¹. Op dit moment wordt door de gemeente tevens een Integrale Ruimtelijke Verkenning (hierna: IRV)² opgesteld die de basis vormt voor het toekomstige bestemmingsplan. Gelijktijdig hieraan heeft de gemeente gewerkt aan een Omgevingsvisie voor het totale gemeentelijke grondgebied.³

Op het voormalig vliegveld zijn, verdeeld over een aantal deelgebieden, 5.000 woningen en 20 hectare bedrijventerrein gepland. In de andere deelgebieden wil de gemeente ruimte bieden aan enkele andere initiatieven, zoals een Unmanned Valley Valkenburg (UMV)⁴ en recreatieve initiatieven. Daarnaast moeten infrastructuur, groen en water worden ingepast. Aan de zuidwestzijde rond het plangebied wordt een groene bufferzone tussen Valkenburg en Wassenaar aangelegd en aan de zuidoostzijde een windpark bij het Valkenburgse Meer.

Plangebied Ontwikkeling locatie Valkenburg *Bron: figuur 1-2 Notitie R&D*

Voor de besluitvorming over één of meerdere bestemmingsplannen in het gebied zal de gemeente een gecombineerd plan/project-MER (hierna: het MER) opstellen en mogelijk een Passende beoordeling. De gemeente heeft de Commissie voor de milieueffectrapportage

¹ Zo heeft de Commissie m.e.r. op 13 juni 2013 eerder een advies over reikwijdte en detailniveau van het MER uitgebracht onder projectnummer [2784](#).

² De IRV is parallel aan de advisering door de Commissie m.e.r. ter besluitvorming voorgelegd in de gemeenteraad van Katwijk en van Wassenaar en een week voor het afronden van dit advies ter kennisname nagezonden.

³ De gemeente heeft daartoe een MER opgesteld en de Commissie m.e.r. om advies gevraagd (projectnummer [3234](#)). De Omgevingsvisie is door de gemeenteraad van Katwijk vastgesteld op 1 februari 2018.

⁴ Unmanned Valley Valkenburg is een locatie voor (kennis)ontwikkeling en testen van intelligente robots en drones.

(hierna: de Commissie) gevraagd te adviseren over de reikwijdte en detailniveau van het op te stellen MER.

De Commissie beschouwt de volgende punten als essentiële informatie in het milieueffectrapport (MER) voor Ontwikkeling Locatie Valkenburg. Dat wil zeggen dat voor het meewegen van het milieubelang in de besluitvorming het MER in ieder geval onderstaande informatie moet bevatten:

- Een helder overzicht van het vigerende beleidskader, gemeentelijke ambities en de omvang van het voornemen. Volgens de eerste uitwerkingen van IRV lijkt de basis onder het Masterplan te vervallen. Geef helder aan wat de status van de afspraken uit het Masterplan is en wat de (milieu)overwegingen waren om van het Masterplan af te wijken.
- De gemeente heeft recentelijk haar Omgevingsvisie vastgesteld. Geef aan hoe de thema's uit de Omgevingsvisie doorwerken in de ontwikkeling van Valkenburg. Het bij de Omgevingsvisie behorende MER signaleert een aantal risico's voor de ontwikkeling in Valkenburg. Het betreft onder meer de effecten op de Natura2000-gebieden en de haalbaarheid van de energieambities. Geef in het MER bij het bestemmingsplan aan hoe met deze risico's wordt omgegaan.
- Een onderzoek van de belangrijkste milieuaspecten, zoals de effecten van de testfaciliteiten voor de drones, effecten op Natura 2000-gebieden, effecten van verkeer, en de mogelijke mitigerende maatregelen.

Besluitvormers en insprekers lezen in de eerste plaats de samenvatting van het MER. Daarom verdient dit onderdeel bijzondere aandacht. De samenvatting moet als zelfstandig document leesbaar zijn en een goede afspiegeling zijn van de inhoud van het MER.

In het volgende hoofdstuk beschrijft de Commissie in meer detail welke informatie het MER moet bevatten. De Commissie bouwt in haar advies voort op de Notitie Reikwijdte en Detailniveau Ontwikkeling Locatie Valkenburg (hierna: de Notitie)⁵. Dat wil zeggen dat ze in dit advies niet ingaat op de punten die naar haar mening in de Notitie voldoende aan de orde komen.

2. Achtergrond, probleemstelling, doel, beleid

2.1 Achtergrond, probleemstelling en doel

De gebiedsontwikkeling Valkenburg kent een lange voorgeschiedenis. In 2003 besloot de minister van Defensie om Vliegkamp Valkenburg te sluiten, hetgeen in 2006 daadwerkelijk is gebeurd. De locatie is door het toenmalige ministerie van VROM aangewezen als grootschalige woningbouwlocatie met een ruime groene buffer richting Wassenaar. Momenteel zijn tijdelijke andere functies aanwezig op het terrein en in de aanwezige gebouwen, zoals een theaterhangaar voor de musical Soldaat van Oranje en een AZC.

Door de lange voorgeschiedenis en voortschrijdend inzicht zijn in de loop der jaren doelstellingen, randvoorwaarden en uitgangspunten voor de gebiedsontwikkeling gewijzigd of aan-

⁵ Bedoeld wordt de Notitie Reikwijdte en Detailniveau Ontwikkeling Locatie Valkenburg van Antea Group .d.d. 6 december 2017, projectnummer 250789.

gepast. Zo is sinds de Notitie R&D uit 2013 de gebiedsopgave nu breder beschouwd door de toevoeging van een testlocatie voor onbemande voertuigen (UMV) en zal het gebied stapsgewijs (organisch) ontwikkeld worden. De geplande windturbines rond het Valkenburgse Meer daarentegen lijken grotendeels uit het plangebied gehaald⁶. De ontsluiting van locatie Valkenburg en de verbreding van de Tjalmaweg zijn vastgelegd in het Inpassingsplan Rijnlandroute en HOV-lijn tussen Leiden en Katwijk gepland.

Geef in het MER een helder overzicht van het doorlopen proces en de reeds genomen besluiten. Geef ook aan op welke wijze andere overheden, het Rijksvastgoedbedrijf, belangenorganisaties en particulieren betrokken zijn geweest bij het proces en tot welke randvoorwaarden en uitgangspunten dit heeft geleid.

Onderbouw in het MER wat de aanleiding is voor de planvorming en welke doelen de gemeente nastreeft met betrekking tot de kwaliteit van de leefomgeving.

Onderbouw met de actuele data de aantallen en segmentering van de gewenste woningbouw en bedrijvenlocaties.

2.2 Beleidskader

Niet alleen het programma, maar ook de wijze waarop de gemeente de toekomst van het gebied wil vastleggen is aan voortschrijdend inzicht onderhevig geweest. Het Masterplan uit 2014 wordt nu vervangen door een IRV die op een hoger abstractieniveau functies aan het plangebied toedeelt.

In de Notitie is een schematisch overzicht van eerdere beleidsdocumenten gevoegd ten behoeve van de ontwikkeling van locatie Valkenburg. Geef in het MER een overzicht van reeds vastgelegde en nu nog relevante randvoorwaarden voor de ontwikkeling van Locatie Valkenburg.

De beschreven beleidscontext roept bij de Commissie nog een aantal vragen op. Opvallend is daarbij dat het gebied van de IRV groter is dan het gebied van het MER (en bestemmingsplan(nen)). Over het Masterplan wordt in de Notitie soms opgemerkt dat deze als uitgangspunt dient voor de aantallen woningen in de deelgebieden⁷, terwijl elders opgemerkt wordt dat het Masterplan geen exacte blauwdruk is en het gebied organisch zal worden ontwikkeld⁸. Daarnaast is onduidelijk in welk opzicht de Omgevingsvisie kaderstellend is voor de ontwikkeling in Valkenburg. In de Notitie wordt hierover enerzijds opgemerkt dat de Omgevingsvisie beleidskaders voor de toekomstige ontwikkeling van de gemeente geeft en anderzijds dat de ontwikkeling van Valkenburg parallel aan de Omgevingsvisie loopt.⁹ Het is de Commissie echter onduidelijk hoe een dergelijke grote ontwikkeling voor de gemeente Katwijk los gezien kan worden van de Omgevingsvisie. De in de Omgevingsvisie opgenomen concrete ambities voor Valkenburg zouden het startpunt horen te zijn voor de ontwikkeling van Valkenburg. Zo is bijvoorbeeld innovatie een van motto's van de Omgevingsvisie en zou voor Valkenburg een koppeling tussen UMV en hoogwaardig OV kunnen worden gemaakt

⁶ Volgens paragraaf 3.4 van de Notitie zijn de windturbines een raakvlakproject, terwijl volgens figuur 4.2 het onderzoeksgebied voor de windturbines voor een klein deel het plangebied overlapt. In dit advies gaat de Commissie er van uit dat de windturbines buiten het plangebied zullen worden opgericht.

⁷ Zie paragraaf 4.1 een na laatste alinea, van de Notitie.

⁸ Zie paragraaf 1.2 een na laatste alinea, van de Notitie.

⁹ Zie paragraaf 1.2 van de Notitie.

door de ruimtelijke inrichting en het gebruik van zelfrijdende voertuigen te integreren, bijvoorbeeld door het parkeren te centraliseren.

Volgens informatie van de gemeente tijdens het locatiebezoek, wordt over de IRV besloten voordat het MER gereed is. Over de Notitie R&D uit 2013 wordt opgemerkt dat deze nog relevant is ¹⁰Ook daaromtrent is de Commissie niet duidelijk op welke wijze deze Notitie R&D en het advies van de Commissie daarover hun weergave zullen vinden in het MER.

Het MER moet daarom in ieder geval ingaan op:

- welke delen van het Masterplan achterhaald zijn en welke nog relevant;
- welke onderdelen van de NRD uit 2013 en het advies van de Commissie daarover nog actueel zijn;
- hoe de uitgangspunten van de Omgevingsvisie doorwerken in het bestemmingsplan (locatie Valkenburg is een ontwikkeling die voorziet in een nieuwe kern, de Omgevingsvisie geeft voor de kaders voor de ontwikkeling mee);
- wat de rol en inhoud is van de IRV en hoe deze doorwerkt in het bestemmingsplan;
- welke plandelen al vastliggen, welke organisch ontwikkeld zullen worden en wat daar precies mee bedoeld wordt.

Geef op basis van bovenstaande punten aan wat dit betekent voor de te hanteren uitgangspunten ten aanzien van het voornemen ten behoeve van het onderzoek naar de milieugevolgen van het bestemmingsplan in het MER.

2.3 Relevante wet- en regelgeving

Geef in het MER ook aan welke wet- en regelgeving relevant is voor het voornemen, of het voornemen kan voldoen aan de randvoorwaarden die hieruit voortkomen en welke andere besluiten genomen moeten worden. Ga daarbij in ieder geval in op:

- Provinciale Visie Ruimte en Mobiliteit;
- Wet Natuurbescherming en het PAS;
- Wet geluidhinder;
- Waterwet;
- Ontgrondingenwet;
- Erfgoedwet;
- Wet bodembescherming;
- Crisis- en herstelwet.

Daarnaast zullen andere besluiten genomen worden voor de realisatie van het voornemen. Geef aan welke besluiten dit zijn, wie daarvoor het bevoegde gezag is en wat globaal de tijdsplanning is.

¹⁰ Zie paragraaf 1.2 van de Notitie.

3. Voorgenomen activiteit en randvoorwaarden/spelregels

3.1 Algemeen

Beschrijf hoe de gestelde doelen de keuze en de afbakening van het voornemen hebben bepaald en welke relevante keuzes nu gemaakt moeten worden met het besluit over het bestemmingsplan en welke keuzes op een later moment gemaakt worden bij de beoogde organische ontwikkeling van het gebied. Bijvoorbeeld keuzes ten aanzien van woningbouw, bedrijven, UMV, het ophogen van het plangebied tot boezemniveau. Ga in op de relaties en afhankelijkheden van het voornemen met overige ontwikkelingen in/rondom het plangebied en hun invloed op de keuzes die in het plan wordt gemaakt, zoals infraontwikkelingen, overige woningbouwlocaties, aanleg van de groene bufferzone, windturbines.

3.2 Referentie

In de Notitie wordt aangegeven dat de leefomgevingsfoto als basis dient. De ruimtelijke beperkingen en aandachtsgebieden worden in kaart gebracht¹¹. De Commissie gaat er vanuit dat de leefomgevingsfoto de bestaande toestand van het milieu in het studiegebied omvat en dat deze tezamen met de autonome ontwikkelingen¹² de referentiesituatie is. Geef in het MER een beschrijving welke milieuknelpunten zich voordoen in de autonome ontwikkelingen in en rondom het plangebied, zoals bijvoorbeeld door de aanleg van de Rijnlandroute, HOV, groene bufferzone tussen Valkenburg en Wassenaar, de realisatie van windturbines ten zuidoosten van het Valkenburgse Meer, de zandwinning, de recreatieve ontwikkeling van de plas en overige woningbouwlocaties in de omgeving¹³.

Omdat de gemeente spelregels wil koppelen aan de leefomgevingsfoto om de milieusituatie te monitoren, is het van belang om de leefomgevingsfoto zoveel mogelijk uit te werken in kwantitatieve en helder toetsbare normen.

3.3 Randvoorwaarden/spelregels

In de Notitie is beschreven dat het voornemen bestaat uit verschillende activiteiten. Deze zijn echter niet uitgewerkt omdat dit aan de markt overgelaten wordt. Het MER dient volgens de Notitie om te onderzoeken welke spelregels en randvoorwaarden nodig zijn om in het gebied 5.000 woningen te realiseren, en tevens de inpasbaarheid van mogelijke andere functies te onderzoeken, zoals UMV, categorie 4-bedrijvigheid, invulling van de Mient Kooltuin, transformatie van de barakken en op welke wijze de woningbouwopgave in het hoge segment ingevuld wordt¹⁴. De Commissie adviseert om met de leefomgevingsfoto als vertrekpunt te verkennen in welke mate de gemeentelijke ambities voor het programma bereikt kunnen worden

¹¹ Zie paragraaf 2.1 van de Notitie.

¹² De IRV valt daar niet onder.

¹³ In een van de zienswijzen wordt aangegeven dat in de nabije omgeving van het plangebied ruim 4.000 woningen gepland zijn.

¹⁴ Dit laatste bleek uit de beantwoording van de vragen van de Commissie tijdens het locatiebezoek; het aantal ha voor woningbouw en dus type woning wordt beïnvloed door ingebruikname met andere functies.

door te variëren in de hardheid van de kaders voor nieuwe ontwikkelingen. Indien desondanks toch sprake blijkt te zijn van knelpunten tussen gewenste ontwikkelingen en de na te streven kwaliteit van de leefomgeving, kan dit aanleiding zijn voor de ontwikkeling van alternatieven in het MER.

De Commissie adviseert voorts om in het MER te verkennen in welke mate de gemeente op het voornemen kan sturen en wat dit kan betekenen voor de kwaliteit van de leefomgeving. De gemeente kan bijvoorbeeld sturing geven aan het ontwikkelingsproces door te faseren, zoals het al dan niet eerst aanleggen van openbare voorzieningen of in meerdere of mindere mate een regierol vervullen.

De Commissie adviseert in het MER in ieder geval een of meer scenario's te onderzoeken waarbij (een deel van) de ontwikkelingen niet ingevuld worden en een scenario waarbij alle ontwikkelingen worden ingevuld, zodat een bandbreedte aan effecten duidelijk wordt.

4. Bestaande milieusituatie en milieugevolgen

4.1 Algemeen

In de Notitie zijn in paragraaf 5.2 diverse thema's genoemd waarop onderzoek plaatsvindt. Deze komen niet geheel overeen met de het beoordelingskader en de indicatoren in de Omgevingsvisie. Geef in het MER aan wat de verschillen zijn en waarom het beoordelingskader op onderdelen afwijkt van de Omgevingsvisie. Onderbouw ook de keuze van de rekenregels/-modellen en van de gegevens waarmee de gevolgen van het voornemen voor bijvoorbeeld lucht-, water-, bodemkwaliteit, aantallen gehinderden, worden bepaald. Ga ook in op de onzekerheden in deze bepaling

Voorts adviseert de Commissie om de verkenning van de milieugevolgen aan de hand van de maximale mogelijkheden van het bestemmingsplan te benutten om 'kritische grenzen' in de kwaliteit van de leefomgeving van plan- en studiegebied te onderzoeken en zo de kaders (spelregels) mee te geven voor de verdere uitwerking van het programma van Valkenburg in het vervolgotraject. Vertaal dit zo mogelijk in een bandbreedte voor de genoemde gevolgen en geef aan wat dit betekent voor de vergelijking van de scenario's.

4.2 Bodem en water

Zoals reeds in het advies over de NRD uit 2013 is opgemerkt, acht de Commissie het van belang dat wordt aangegeven of veranderingen kunnen optreden in kwelstromen uit de duinen en de binnenduinrand¹⁵. Het ophogen van het gebied tot boezemniveau kwam ter sprake tijdens het locatiebezoek maar komt in de Notitie niet voor. De Commissie gaat er voor dit advies vanuit dat dit niet tot het voornemen behoort. Mocht dat wel zo zijn, dan zal het gezien de grote impact een belangrijk onderwerp in het MER moeten zijn. Onder meer grondverzet (herkomst grond), zetting, waterhuishouding zullen in het MER op hun 'kritische grenzen' moeten worden onderzocht (botsproeven). De Commissie adviseert ook om in het MER te beschrijven hoe de wens om op te hogen is ingegeven.

¹⁵ Rekening houdend met de hydrologische aspecten uit de 'Knelpunten- en kansenanalyse van Meijndel & Berkheide' van Kiwa Water Research/EGG-consult uit november 2007.

4.3 Natuur

Natura 2000-gebied

In de nabije omgeving van het plangebied bevinden zich Natura 2000-gebieden zoals Coepelduynen en Meijendel & Berkheide. Mogelijke effecten op Natura 2000-gebieden kunnen optreden via stikstofdepositie, beïnvloeding van grondwater en verstoring door recreatie en Unmanned Valley. Indien significante effecten van het bestemmingsplan niet op voorhand kunnen worden uitgesloten dient een passende beoordeling van het plan te worden opgesteld¹⁶.

NatuurNetwerkNederland (NNN)

De zuidrand van het Valkenburgermeer is NNN-gebied en onderdeel van de ecologische verbindingzone van duinen naar landschap ten oosten van Wassenaar. Geef daarom in het MER aan of het plan kan leiden tot aantasting van wezenlijke kenmerken en waarden van het NNN. Verken daarnaast in het MER in hoeverre het plan een positieve bijdrage kan leveren aan deze wezenlijke kenmerken en waarden.

Beschermde soorten

Het plangebied is behoorlijk gevarieerd qua typen leefgebieden van soorten. In het MER moet onderzocht worden:

- welke beschermde soorten in het gebied zijn;
- wat de kansen en bedreigingen voor die soorten zijn als gevolg van het plan;
- welke mitigerende maatregelen in aanmerking komen om daarmee de gunstige staat van instandhouding van die soorten te waarborgen;
- hoe kansen voor nieuwe soorten in het plan kunnen worden benut in combinatie met bijvoorbeeld een nieuw watersysteem voor het plangebied.

4.4 Duurzame mobiliteit

Een van de speerpunten in de Omgevingsvisie is “Kiezen voor duurzame en veilige mobiliteit”. In het MER bij de Omgevingsvisie wordt een spanning geconstateerd tussen deze ambities en de beoogde uitbreidingen van de weginfrastructuur, waaronder de Rijnlandroute.

Geef daarom in het op te stellen MER nadrukkelijk aandacht aan de duurzaamheidseffecten van de verkeersgeneratie van de ontwikkelingen op Valkenburg. Extra beleidsinzet op duurzame mobiliteit zoals elektrische mobiliteit, Hoogwaardig Openbaar Vervoer (HOV) en/of fiets verdienen hierbij nadrukkelijk de aandacht. Voorts zijn er in verschillende gemeenten (Merwedekanaalzone in Utrecht en Paleiskwartier in 's-Hertogenbosch) interessante ontwikkelingen gaande omtrent de combinaties van locatieontwikkeling en Mobility As A Service (MAAS), waarbij de projectontwikkelaar verantwoordelijkheid neemt voor het aanbieden van (duurzame) mobiliteit.

4.5 Unmanned Valley

Geef in het MER expliciet aandacht aan de milieueffecten van de testfaciliteiten voor de drones en andere onbemande voertuigen. Daarbij dient de meeste aandacht uit te gaan naar de

¹⁶ Indien alleen sprake is van effecten van het plan via stikstofdepositie, en onderbouwd is dat de toename van stikstofdepositie binnen de grenzen van het prioritaire project in het PAS blijft, kan een passende beoordeling achterwege blijven.

geluidsbelasting en externe veiligheidsrisico's. De effecten op luchtkwaliteit zijn vermoedelijk verwaarloosbaar, er van uitgaande dat de meeste drones elektrisch worden aangedreven. De Commissie adviseert om bij het in kaart brengen van de geluidsbelasting en externe veiligheidsrisico's uit te gaan van een worst-case benadering.

Dat betekent:

- een hoge raming van het aantal starts en landingen van drones en
- een ruime marge met betrekking tot te hanteren geluidsbelasting, ongevalsrisico's en te hanteren bufferzones (in het bijzonder omdat de voorziene ontwikkeling van Unmanned Valley samengaat met nieuwe woningbouw verdient de te hanteren fysieke inpassing extra aandacht).

De Commissie is er zich van bewust dat er momenteel geen specifieke rekenmodellen zijn waarmee de milieu-impact van drones zijn te bepalen. Dit betekent dat op basis van expert judgement een beoordeling zal moeten plaatsvinden. Het Nederlandse Lucht- en Ruimtevaartcentrum (NLR) heeft al een testfaciliteit voor drones in gebruik (in Marknesse). De ervaringen die daar opgedaan zijn, kunnen gebruikt worden bij de beoordeling van de potentiële milieu-impact van de voorziene testfaciliteiten op Valkenburg.

4.6 Woon- en leefmilieu

Breng de kwaliteit van het toekomstige woon- en leefmilieu in het plangebied en haar omgeving in beeld met aandacht voor geluid, luchtkwaliteit en externe veiligheid. Ga naast effecten van het plan zelf ook in op effecten van plannen in direct omliggend gebied, waaronder windturbines, toekomstig HOV en woningbouw Corpuisgebied.

4.7 Klimaat

Mitigatie

De gemeente streeft volgens haar Omgevingsvisie naar een energieneutraal Katwijk in 2050. Geef aan hoe dit doel doorwerkt in de plannen voor Valkenburg. Geef in het MER aan welke maatregelen genomen worden en wat de effecten daarvan zijn, zoals bijvoorbeeld energieneutraal bouwen, afzien van gasaansluiting en productie van duurzame energie (wind, zon, geothermie). Geef aan of en waar deze doelen conflicteren met doelen voor leefbaarheid, landschap en natuur. Geef tevens aan op welke wijze deze effecten vermeden of gemitigeerd kunnen worden. Geef ook aan of Valkenburg energieneutraal kan worden ontwikkeld en of Valkenburg voldoende bijdraagt om de hele gemeente in 2050 energieneutraal te krijgen.

Adaptatie

Zoals ook in het advies over de NRD uit 2013 gesteld, adviseert de Commissie in het MER te beschrijven wat de belangrijkste gevolgen voor klimaatverandering in het plangebied zijn¹⁷. Geef daarbij aan in welke mate het plan deze gevolgen zou kunnen versterken (zoals bijvoorbeeld door de afname van waterberging door een toename van verhard oppervlak).

Beschrijf hoe bij de aanleg van de wijk rekening kan worden gehouden met klimaatverandering met onder andere heviger buien en meer pieken in de waterafvoer. Ga daarbij in op maatregelen die zorgen voor een duurzaam watersysteem met 'droge voeten' en goede

¹⁷ Met bijvoorbeeld de klimaateffectatlas <http://klimaateffectatlas.wur.nl> en gidsmodellen <http://www.gidsmodellen.nl> kan een inschatting gemaakt worden van de belangrijkste klimaatgevolgen in het studiegebied.

waterkwaliteit, onder andere door robuuste seizoensberging voor water in combinatie met ruimtebesparende oplossingen (bijvoorbeeld door compartimentering, verhoogde aanleg van infrastructuur en waterrobuust bouwen). Beschrijf in het MER ook in hoeverre adaptatie met andere doelen gecombineerd kan worden zoals een kwaliteitsverbetering van de woonwijk door de aanleg van een groen-blauwe structuur of de aanleg van een seizoensregenwaterbuffer in combinatie met recreatie of natuur.

4.8 Gezondheid

In de Notitie R&D is aangegeven dat de gezondheidseffecten in beeld worden gebracht, maar niet op welke wijze. De Commissie adviseert de gezondheidseffecten te bepalen via gebruikmaking van de MGR (Milieu Gezondheids Risico)-indicator¹⁸, als deze beschikbaar is. Beschrijf ook in welke mate de invulling van de deelgebieden een positieve bijdrage aan de gezondheid levert door het stimuleren van groen, recreatie en (gezond) bewegen in de directe leefomgeving.

4.9 Landschap en cultuurhistorie

Door de beoogde functieveranderingen in combinatie met de mogelijke ophoging van het gebied tot boezemniveau verandert het landschappelijke beeld ingrijpend. De Commissie adviseert daarom in het MER minimaal in te gaan op:

- Een beschrijving van de huidige situatie (wat is waardevol/kenmerkend nu), zowel qua landschapsbeeld, cultuurhistorie, archeologie;
- De gemeentelijke ambities bij (de ruimtelijke kwaliteit van) voor het nieuwe beeld;
- Een beschrijving hoe het plan een bijdrage levert aan deze ambities;
- Hoe de beleving van het gebied verandert vanuit verschillende perspectieven (bijvoorbeeld vanuit het perspectief van de weggebruiker N206, recreant bij Valkenburger meer), maak dit inzichtelijk met behulp van visualisaties;
- In welke mate de huidige kwaliteiten beïnvloed worden door het plan (negatief maar wellicht ook positief) door ze een eigen plek te geven binnen de nieuwe setting.

Vertaal de uitkomsten van dit onderzoek naar spelregels voor de ruimtelijke kwaliteit van de gebiedsontwikkeling.

¹⁸ Deze is gebaseerd op de DALY en drukt het risico op milieu gerelateerde ziektelast uit als percentage van de totale te verwachten ziektelast. De MGR-indicator wordt momenteel ontwikkeld door RIVM. Met de MGR-indicator is het mogelijk het milieugezondheidsrisico weer te geven op een specifiek wijk of regio. Lokale verschillen in milieugezondheidseffecten kunnen zo onderling, op verschillende aggregatieniveaus, worden vergeleken. De MGR-score kan uitgesplitst worden naar milieufactor (luchtverontreiniging, geluid, etc.), maar ook naar bron (bijvoorbeeld wegverkeer en industrie) of naar de aard van het gezondheidseffect. Zie Roels et al (2014): 'Gezondheid en veiligheid in de Omgevingswet: Doelen, normen en afwegingen bij de kwaliteit van de leefomgeving', RIVM-rapport 2014-0138.

5. Overige aspecten

5.1 Vergelijking van alternatieven

De milieueffecten van de alternatieven moeten onderling én met de referentiesituatie worden vergeleken. Doel van de vergelijking is inzicht te geven in de verschillen van aard en mate waarin de alternatieven effecten veroorzaken. Vergelijk bij voorkeur op grond van kwantitatieve informatie en betrek daarbij zowel de doelstellingen en de grens- en streefwaarden van het milieubeleid als de gemeentelijke ambities uit de Omgevingsvisie.

Geef daarnaast voor ieder van de alternatieven aan in welke mate de gestelde doelen kunnen worden gerealiseerd. Gebruik ook hiervoor eenduidige en, zo veel als mogelijk, kwantificeerbare toetsingscriteria.

5.2 Onzekerheden en evaluatieprogramma en monitoring

Gegeven de wens van de gemeente het gebied organisch te laten groeien en de looptijd van 20 jaar in plaats van 10 jaar van het bestemmingsplan, zijn er onzekerheden in toekomstige ontwikkelingen. Het MER moet aangeven over welke milieuaspecten onvoldoende informatie kan worden opgenomen door gebrek aan gegevens. Spits dit toe op milieuaspecten die in verdere besluitvorming een belangrijke rol spelen, zodat de consequenties van het tekort beoordeeld kunnen worden. Geef ook aan of dat wat ontbreekt op korte termijn kan worden ingevuld.

De Commissie adviseert per deelgebied regelmatig te controleren in welke mate de daadwerkelijke ontwikkelingen bijdragen aan het realiseren van de ambities van de gemeente. Een dergelijk 'vinger-aan-de-pols-systeem' is bedoeld om te zorgen dat de leefomgevingskwaliteit binnen de gewenste/benodigde marges blijven en de ambities voor het gebied bereikt worden. Dit biedt bestuurders een basis om in de loop van de tijd, indien nodig, het transformatieproces bij te sturen. Geef in het MER aan hoe de leefomgevingsfoto geactualiseerd wordt en aan de hand van welke criteria.

Vragen die aan de hand van het monitorings- en evaluatieprogramma beantwoord kunnen worden zijn:

- welke ontwikkelingen hebben plaatsgevonden sinds de vorige check en hoe ziet de leefomgevingsfoto er nu uit?
- worden de ambities per deelgebied qua kwaliteit van de leefomgeving, mobiliteit/infrastructuur, duurzame inrichting en economische ontwikkeling voldoende gerealiseerd?
- is er voldoende milieugebruiksruimte? Voldoen de gestelde kaders en is meer of minder sturing van de gemeente gewenst?
- in hoeverre hebben ontwikkelingen in het ene deelgebied invloed (gehad) op die in aangrenzende gebieden? Zijn er nieuwe instructieregels of omgevingswaarden waarmee rekening moet worden gehouden?
- welke maatregelen achter de hand zijn beschikbaar als gemeentelijke doelen en grenswaarden in de praktijk niet gehaald worden?

5.3 Vorm en presentatie

Bijzondere aandacht verdient de presentatie van de vergelijkende beoordeling van de alternatieven. Presenteer de vergelijking bij voorkeur met behulp van tabellen, figuren en kaarten.

Zorg ervoor dat:

- het MER zo beknopt mogelijk is, onder andere door achtergrondgegevens niet in de hoofdtekst zelf te vermelden, maar in een bijlage op te nemen;
- een verklarende woordenlijst, een lijst van gebruikte afkortingen en een literatuurlijst zijn opgenomen;
- recent, goed leesbaar kaartmateriaal is gebruikt, met duidelijke legenda.

5.4 Samenvatting van het MER

De samenvatting is het deel van het MER dat vooral wordt gelezen door besluitvormers en insprekers en het verdient daarom bijzondere aandacht. Het moet als zelfstandig document leesbaar zijn en een goede afspiegeling zijn van de inhoud van het MER. Daarbij moeten de belangrijkste zaken zijn weergegeven, zoals:

- de voorgenomen activiteit en de alternatieven daarvoor;
- de belangrijkste effecten voor het milieu bij het uitvoeren van de voorgenomen activiteit en de alternatieven, de onzekerheden en leemten in kennis die daarbij aan de orde zijn;
- de vergelijking van de alternatieven en de argumenten voor de selectie van het voorkeursalternatief.

BIJLAGE 1: Projectgegevens

Advies van de Commissie over de inhoud van het milieueffectrapport

De Commissie bestaat uit een werkgroep van deskundigen. Deze werkgroep geeft aan welke onderwerpen naar zijn mening moeten worden behandeld in het MER en met welke diepgang. Om zich goed op de hoogte te stellen van de situatie heeft de werkgroep het gebied bezocht waar milieugevolgen kunnen optreden. Meer informatie over de werkwijze van de Commissie vindt u op: <http://www.commissiemer.nl/advisering/watbiedtdecommissie>

Samenstelling van de werkgroep

Bij dit project bestaat de werkgroep uit:

ir. J.J (Jan) Bakker

drs. W. (Wim) Korver

mw. M.A.J. (Marja) van der Tas (voorzitter)

mr. drs. A. (Annemarie) Wagenmakers (secretaris)

drs. G. (Gerrit) de Zoeten

Besluit(en) waarvoor dit milieueffectrapport is opgesteld

Het milieueffectrapport wordt opgesteld voor een of meerdere bestemmingsplannen.

Waarom wordt hiervoor een milieueffectrapport opgesteld?

Voor activiteiten die grote milieugevolgen kunnen hebben, kan in Nederland een MER vereist zijn. De bijlagen C en D bij het Besluit milieueffectrapportage geven aan om welke activiteiten het gaat (<http://www.commissiemer.nl/regelgeving/besluitmer>). Voor deze procedure gaat het in ieder geval om de activiteit D11.2 "stedelijke ontwikkeling". Een MER is ook nodig omdat effecten op Natura 2000-gebieden optreden die in een Passende beoordeling moeten worden beschreven. Daarom wordt een gecombineerd plan/project-MER opgesteld.

Bevoegd gezag

Het bevoegd gezag is de gemeenteraad van de gemeente Katwijk.

Initiatiefnemer

Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Katwijk.

Heeft de Commissie ook zienswijzen en adviezen bij haar advies betrokken?

Alle zienswijzen en adviezen die de Commissie tot en met 30 januari 2018 van het bevoegd heeft ontvangen, heeft ze gelezen en in haar advies verwerkt, voor zover relevant voor het MER.

Waar vind ik de stukken die de Commissie heeft beoordeeld?

U vindt de projectstukken die bij het advies zijn gebruikt, door op www.commissiemer.nl projectnummer [3278](#) in te vullen in het zoekvak.

Bezoekadres

A. v. Schendelstraat 760
3511 MK Utrecht

Postadres

Postbus 2345
3500 GH Utrecht

t 030-2347666

e mer@eia.nl

w commissiemer.nl

